საქართველოს კანონი
ჩეკის შესახებ

ზოგადი განმარტებები

1. ეს კანონი აწესრიგებს ჩეკის გაცემის, მოქმედების, ინდოსირების, თავდებობის, გადახდის წესს და აქედან გამომდინარე შედეგებს, აგრეთვე მასთან დაკავშირებული პრეტენზიების წარდგენის წესს.

2. ამ კანონში გამოყენებულ სახელწოდებებს, თუ არ არსებობს განსაკუთრებული მითითება, აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) „ჩეკი" – დადგენილი ფორმის ფასიანი ქაღალდი, რომელიც შეიცავს ჩეკის გამცემის წერილობით დავალებას საბანკო დაწესებულებებისადმი გაანაღდოს ჩეკში აღნიშნული თანხა;

ბ) „პირი" – როგორც იურიდიული, ასევე ფიზიკური პირი;

გ) „ინდოსამენტი" – ჩეკზე წარწერა გადაცემის შესახებ;

დ) „ინდოსანტი" – პირი, რომელმაც წააწერა ჩეკზე;

ე) „ინდოსატი" – პირი, რომელმაც მიიღო ჩეკი ინდოსამენტით;

ვ) „აქცეპტი" – გადამხდელის ხელმოწერა იმის თაობაზე, რომ მან ჩეკი მიიღო გასანაღდებლად დადგენილ ვადაში და თანახმაა გაანაღდოს;

ზ) „ავალი" – საჩეკო თავდებობა;

თ) „ცესია" – სხვა პირისათვის მოთხოვნის უფლების დათმობა;

ი) „საბანკო დაწესებულება" – საჯარო ან კერძო დაწესებულება, რომელსაც მეწარმეობის წესით უფლება აქვს განახორციელოს საბანკო საქმიანობა.

თავი I
ჩეკის ფორმა

მუხლი 1. ჩეკის ფორმა

1. ჩეკი შეიცავს:

ა) სიტყვას „ჩეკი" დოკუმენტის სათაურში და ტექსტში იმ ენაზე, რომელზეც შედგენილია ტექსტი;

ბ) უპირობო დათქმას მითითებული თანხის გადახდის შესახებ;

გ) გადამხდელის დასახელებას;

დ) განაღდების ადგილს;

ე) ჩეკის გამოწერის ადგილსა და თარიღს;

ვ) ჩეკის გამოწერის ხელმოწერას.

2. ჩეკს, რომელსაც არ გააჩნია ჩამოთვლილი რეკვიზიტები, გარდა ამ მუხლში განსაზღვრული შემთხვევებისა, ჩეკის ძალა არა აქვს.

3. რაიმე განსაკუთრებული მითითების უქონლობისას გადამხდელის დასახელების გვერდით აღნიშნული ადგილი მიიჩნევა განაღდების ადგილად. თუ გადამხდელის დასახელების გვერდით რამდენიმე ადგილია მითითებული, ჩეკის განაღდების ადგილად მიიჩნევა პირველად დასახელებული ადგილი.

4. თუ არ არსებობს სხვა მითითება, ჩეკის განაღდების ადგილად მიიჩნევა გადამხდელის ძირითადი ადგილსამყოფელი.

5. ჩეკი, რომელშიც არ არის ნაჩვენები გამოწერის ადგილი, მიიჩნევა გამოწერილად იმ ადგილას, რომელიც მითითებულია გამომწერის დასახელების გვერდით.

მუხლი 2. ჩეკი, გამოწერილი მხოლოდ საბანკო დაწესებულებაზე

1. ჩეკი შეიძლება გამოწერილ იქნეს მხოლოდ იმ საბანკო დაწესებულებაზე, რომელშიც ინახება ჩეკის გამოწერის სახსრები, რაც მას უფლებას აძლევს საერთო წესით განკარგოს ეს სახსრები ჩეკის საშუალებით.

2. დოკუმენტი, გამოწერილი არასაბანკო დაწესებულებაზე, თუნდაც მას ჰქონდეს ჩეკის სახელწოდება, ჩეკად არ ითვლება.

3. ჩეკი არ საჭიროებს თანხმობას განაღდების შესახებ (აქცეპტს). ჩანაწერს ჩეკზე აქცეპტის შესახებ არავითარი ძალა არა აქვს.

მუხლი 3. ჩეკში მითითებული თანხის მიმღები

1. ჩეკი შეიძლება გამოიწეროს გასანაღდებლად:

ა) კონკრეტული პირის სახელზე „განკარგულებით" ან მითითების გარეშე (საორდერო ჩეკი);

ბ) კონკრეტული პირის სახელზე „არა განკარგულებით" ან სხვა თანაბარი მითითებით (სახელობითი ჩეკი);

გ) წარმდგენზე.

2. ჩეკს, რომელიც გამოწერილია კონკრეტული პირის სახელზე ან წარწერით „ან წარმდგენზე" ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი წარწერით, აქვს წარმდგენზე გამოწერილი ჩეკის ძალა.

3. ჩეკი, რომელშიც არ არის მითითებული თანხის მიმღები პირი, ითვლება ჩეკად წარმდგენზე.

მუხლი 4. ჩეკის გამოწერა

1. ჩეკი შეიძლება გამოიწეროს ჩეკის გამცემის განკარგულებით. ის შეიძლება გამოიწეროს მესამე პირზე.

2. ჩეკი არ შეიძლება გამოიწეროს თვით ჩეკის გამცემის სახელზე, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ჩეკის გამოწერა ხდება თვით ჩეკის გამცემის მიერ ერთი ორგანიზაციიდან მეორე ორგანიზაციაზე. ასეთი ჩეკი არ შეიძლება გამოიწეროს წარმდგენის სახელზე.

მუხლი 5. ჩეკში აღნიშნული თანხის პროცენტი

ჩეკზე ნებისმიერი წარწერა პროცენტის გადახდის შესახებ ბათილად ითვლება.

მუხლი 6. განსხვავება ჩეკში თანხის აღნიშვნისას

1. თუ ჩეკში თანხა აღნიშნულია სიტყვიერად და რიცხვით, მათ შორის განსხვავებისას ძალაშია სიტყვიერად აღნიშნული თანხა.

2. თუ ჩეკში თანხა აღნიშნულია რამდენჯერმე, მათ შორის განსხვავებისას ძალაშია სიტყვიერად აღნიშნული უმცირესი თანხა.

მუხლი 7. ჩეკზე ხელმოწერა

თუ ჩეკს აქვს იმ პირის ხელმოწერა, რომელსაც არ შეუძლია იკისროს ჩეკიდან გამომდინარე ვალდებულებები, ან ყალბი ხელმოწერა, ეს გავლენას არ იქონიებს სხვა დანარჩენი ხელმოწერების ნამდვილობაზე.

მუხლი 8. წარმომადგენელი უფლებამოსილების გარეშე

პირი, რომელიც სათანადო უფლებამოსილების გარეშე აწერს ხელს ჩეკს, როგორც სხვისი წარმომადგენელი, თვითონ აგებს პასუხს ჩეკისთვის, და ჩეკის განაღდების შემთხვევაში აქვს ისეთივე უფლებები, როგორიც ექნებოდა წარმდგენს. იგივე წესი მოქმედებს წარმომადგენლის მიერ თავისი უფლებამოსილების გადაჭარბებისას.

მუხლი 9. ჩეკის გაცემის პასუხისმგებლობა

ჩეკის გამცემი პასუხისმგებელია ჩეკის განაღდებისათვის. ყოველგვარი პირობა, რომლითაც ჩეკის გამცემი იხსნის პასუხისმგებლობას, ბათილია.

თავი II
ჩეკის გადაცემა (ინდოსირება)

მუხლი 10. ინდოსამენტი

1. კონკრეტულ პირზე გამოწერილი ჩეკი მითითებით – „განკარგულებით" ან უამისოდ, შეიძლება გადაიცეს ინდოსამენტის მეშვეობით.

2. კონკრეტულ პირზე გადასანაღდებლად გამოწერილი ჩეკი მითითებით – „განკარგულების გარეშე" ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმებით, შეიძლება გადაიცეს მხოლოდ ჩვეულებრივი ცესიის ფორმით.

3. ინდოსამენტი შეიძლება შესრულდეს ჩეკის გამცემის ან ჩეკით ვალდებული სხვა პირის სასარგებლოდაც. ამ პირებს თავის მხრივ შეუძლიათ ჩეკის შემდგომი ინდოსირება.

მუხლი 11. ინდოსამენტის მოქმედება

1. ინდოსირება უპირობო უნდა იყოს. მისი შემზღუდავი ნებისმიერი პირობა ბათილია.

2. ნაწილობრივი ინდოსირება ბათილია. ასევე ბათილია გადამხდელის ინდოსამენტი.

3. ჩეკის მფლობელისათვის შესრულებული ინდოსამენტი საბლანკო ინდოსამენტის ტოლფასია.

მუხლი 12. ინდოსამენტის გაფორმება

1. ინდოსამენტი შესრულდება ჩეკზე ან დანართზე (ჩეკზე დართული ფურცელი). იგი ხელმოწერილი უნდა იყოს.

2. ინდოსამენტში შეიძლება თანხის მიმღები არ აღინიშნოს ან შეიძლება იყოს მხოლოდ ინდოსამენტის ხელმოწერა (საბლანკო ინდოსამენტი). ამ უკანასკნელ შემთხვევაში ინდოსამენტის ნამდვილობისათვის იგი უნდა წაეწეროს ჩეკის მეორე გვერდს ან პირველ ფურცელს.

მუხლი 13. უფლებების გადაცემა ინდოსამენტის საშუალებით

1. ინდოსამენტის ჩეკიდან გამომდინარე ყველა უფლება გადაიცემა.

2. თუ ინდოსამენტი საბლანკოა, ჩეკის მფლობელს შეუძლია:

ა) შეავსოს იგი თავისი ან სხვა პირის სახელით;

ბ) მოახდინოს ჩეკის შემდგომი ინდოსირება საბლანკო ინდოსამენტით ან რომელიმე კონკრეტულ პირზე;

გ) გადასცეს ჩეკი მესამე პირს ბლანკის შეუვსებლად და ჩეკის ინდოსირების გარეშე.

მუხლი 14. ინდოსანტის პასუხისმგებლობა

1. ინდოსანტი პასუხს აგებს ჩეკის განაღდებისათვის იმ შემთხვევაში, თუ არ არის ამის საწინააღმდეგო წარწერა.
2. ინდოსანტს შეუძლია აკრძალოს ჩეკის შემდგომი ინდოსირება. ასეთ შემთხვევაში ის არ არის პასუხისმგებელი იმათ წინაშე, ვის სასარგებლოდაც მოხდება ჩეკის შემდგომი ინდოსირება.

მუხლი 15. ინდოსირებული ჩეკის მფლობელი

პირი, რომელსაც ხელთ აქვს ინდოსირებული ჩეკი, ითვლება ჩეკის კანონიერ მფლობელად, თუ იგი დაამტკიცებს თავის უფლებას ინდოსამენტთა უწყვეტი რიგით. ამ შემთხვევაში გადახაზულ ინდოსამენტებს ძალა არა აქვს.

მუხლი 16. ინდოსანტის პასუხისმგებლობა რეგრესის წესით

„წარმდგენზე" გამოწერილი ჩეკის ინდოსანტი პასუხს აგებს რეგრესის წესით.

მუხლი 17. ჩეკის დაკარგვა

თუ პირმა რაიმე მიზეზის გამო დაკარგა ჩეკი, ახალი მფლობელი, იმისგან დამოუკიდებლად, ჩეკი წარმდგენზეა თუ ინდოსირებულია, ამტკიცებს ჩეკზე თავის უფლებას ამ კანონის მე-15 მუხლის შესაბამისად და მხოლოდ მაშინ არის ვალდებული დააბრუნოს ჩეკი, თუ იგი შეიძინა უპატიოსნო გზით, ან არ იცოდა, მაგრამ შეეძლო სცოდნოდა, რომ წინა მფლობელს არ ჰქონდა უფლება ეს ჩეკი სხვისთვის დაეთმო.

მუხლი 18. პრეტენზია ჩეკზე

პირებს, რომელთაც წარედგინათ ჩეკიდან გამომდინარე სარჩელი, არ შეუძლიათ წარუდგინონ მფლობელს პრეტენზია, დაფუძნებული პირად ურთიერთობაზე ჩეკის მფლობელთან ან წინა მფლობელთან, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მფლობელი ჩეკის შეძენისას განზრახ მოქმედებდა დებიტორთა საზიანოდ.

მუხლი 19. ჩეკზე შესაძლო სხვა წარწერები

1. თუ ჩეკზე არის წარწერა „თანხა გადასახდელად", „ინკასო", „მინდობილობით" ან სხვა სიტყვები, რომლებიც გამოხატავენ უბრალო დავალებებს, რაც ჩეკის გადაცემად არ ჩაითვლება, ჩეკის წარმდგენს შეუძლია განახორციელოს ჩეკიდან გამომდინარე ყველა უფლება, მაგრამ მისი ინდოსირება შეუძლია მხოლოდ როგორც რწმუნებულ პირს.
2. ასეთ შემთხვევაში, ჩეკით ვალდებულ პირებს შეუძლიათ წარუდგინონ ჩეკის წარმდგენს მხოლოდ ის პრეტენზია, რომელიც ინდოსანტის მიმართ შეიძლებოდა ჰქონოდათ.

მუხლი 20. ინდოსამენტის ვადა

1. ინდოსამენტი, პროტესტის ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელების შემდეგ, ან წარდგენის ვადის დადგომისას, ითვლება უბრალო გადაცემად (ცესიად).
2. ინდოსამენტის დაუთარიღებლობის შემთხვევაში ითვლება, რომ იგი შესრულებულია პროტესტამდე ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელებამდე, ან წარდგენის ვადის დადგომამდე, სანამ სხვა რამე არ არის დამტკიცებული.
3. უფლებამოსილი პირის ინდოსამენტი არ კარგავს ძალას არც თავდების გარდაცვალების და არც სასამართლოს მიერ მისი მხარდაჭერის მიმღებად ცნობის შემთხვევაში.

საქართველოს 2015 წლის 20 მარტის კანონი №3394 - ვებგვერდი, 31.03.2015წ.

თავი III
თავდებობა (ავალი)

მუხლი 21. თავდებობა მთელ ან ნაწილობრივ თანხაზე

1. ჩეკის განაღდება შეიძლება გარანტირებულ იქნეს თავდებობის (ავალის) საშუალებით ჩეკის მთელ თანხაზე ან თანხის ნაწილზე.
2. თავდებობას აფორმებს მესამე პირი ან თვით ჩეკზე ხელმომწერი პირი, გარდა გადამხდელისა.

მუხლი 22. თავდებობის გაფორმება

1. თავდებობა აღინიშნება ჩეკზე ან მის დანართზე.
2. ის გამოიხატება სიტყვებით „მიცემულია თავდებობა", ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმებით. მას ხელს აწერს თავდები.
3. პირი, რომელიც ხელს აწერს ჩეკის წინა პირზე, ითვლება თავდებად, თუ ის ჩეკის გამცემი არ არის.
4. თავდებობაში ნაჩვენები უნდა იყოს ვის უდგებიან თავდებად. ასეთი აღნიშვნის უქონლობისას ითვლება, რომ თავდებობა მიცემული აქვს ჩეკის გამცემს.

მუხლი 23. თავდების უფლებები და პასუხისმგებლობა

1. ჩეკისთვის თავდები ისევე აგებს პასუხს, როგორც ის, ვისაც იგი თავდებად დაუდგა. თავდებობა მოქმედია მაშინაც, როცა ის ძალის არმქონე ჩანს რაიმე სხვა მიზეზით, გარდა გაფორმებისას დაშვებული დეფექტისა.

2. თავდები ჩეკის განაღდების შემთხვევაში იძენს უფლებას იმის მიმართ, ვისაც იგი თავდებად დაუდგა, და ყველა იმათ მიმართ, რომლებიც ვალდებული არიან ამ უკანასკნელის წინაშე ამ კანონის შესაბამისად.

თავი IV
ჩეკის წარდგენა და განაღდება

მუხლი 24. ჩეკის განაღდების ვადა

1. ჩეკის განაღდება ხდება წარდგენისთანავე. ნებისმიერი დათქმა (წარწერა), რომელიც ამას ეწინააღმდეგება, ბათილია.

2. ჩეკი, წარდგენილი გასანაღდებლად იმ დღემდე, რომელიც ჩეკში ნაჩვენებია როგორც გადაცემის დღე, განაღდდება წარდგენის დღეს.

მუხლი 25. გაცემული ჩეკის მოქმედება

გაცემული ჩეკი ძალაში რჩება როგორც ჩეკის გამცემის გარდაცვალების, ისე სასამართლოს მიერ მისი მხარდაჭერის მიმღებად ცნობის შემთხვევაში.

საქართველოს 2015 წლის 20 მარტის კანონი №3394 - ვებგვერდი, 31.03.2015წ.

მუხლი 26. განაღდების გაფორმება

ჩეკის განაღდებისას გადამხდელს ჩეკის დაბრუნების შემთხვევაში შეუძლია მოითხოვოს მფლობელის ხელწერილი თანხის მიღების შესახებ.

მუხლი 27. გადაცემული ჩეკის განაღდება

გადამხდელი, რომელიც ახდენს გადაცემული ჩეკის განაღდებას, ვალდებულია შეამოწმოს ინდოსამენტთა რიგის თანმიმდევრობის სისწორე, მაგრამ არა ინდოსატთა ხელმოწერის ნამდვილობა.

თავი V
განსხვავებული და საანგარიშსწორებო ჩეკი

მუხლი 28. ჩეკის ნიშნები

1. ჩეკის შესაძლო გამოყენების შეზღუდვის მიზნით ჩეკის გამცემს ან მფლობელს უფლება აქვს ჩეკი მონიშნოს (ნიშანი დაადოს) ორი პარალელური დიაგონალური ხაზით ჩეკის წინა პირზე.

2. იმ შემთხვევაში, როცა ორ პარალელურ ხაზს შორის არ არის რაიმე ჩანაწერი ან სიტყვა ”ბანკი” კონკრეტული დასახელებით, ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი სიტყვები, ჩეკი ითვლება უბრალო განსხვავებულ ჩეკად. თუ პარალელურ ხაზებს შორის ჩაწერილია საბანკო დაწესებულების ზუსტი დასახელება, ჩეკი ითვლება სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკად.

3. უბრალო განსხვავებული ჩეკი შეიძლება გადაიქცეს სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკად. სპეციალური განსხვავებული ჩეკი არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება გადაიქცეს უბრალო განსხვავებულ ჩეკად.

4. პარალელური ხაზების ან საბანკო დაწესებულების დასახელების გადახაზვა ბათილად ითვლება.

მუხლი 29. მონიშნული ჩეკის განაღდება

1. უბრალო განსხვავებულ ჩეკს გადამხდელი უნაღდებს მხოლოდ საბანკო დაწესებულებას ან გადამხდელის კლიენტს.

2. სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკს გადამხდელი უნაღდებს მხოლოდ ჩეკში მითითებულ საბანკო დაწესებულებას, თუ ეს უკანასკნელი თვითონ არის გადამხდელი, მაშინ – მხოლოდ თავის კლიენტს.

3. განსხვავებული ჩეკი ბანკმა შეიძლება შეიძინოს მხოლოდ თავისი კლიენტისაგან ან სხვა ბანკისაგან, ამასთან ბანკს შეუძლია ჩეკის ინკასოთი გადაცემა მხოლოდ ზემოაღნიშნული პირებისათვის.

4. სპეციალურ განსხვავებულ ჩეკში მითითებული თანხა, რომელშიც ჩაწერილია არა უმეტეს ორი ბანკის დაწესებულების დასახელება, გადამხდელს შეუძლია გაანაღდოს მხოლოდ მაშინ, თუ ერთი მათგანი იძლევა მითითებას საანგარიშსწორებო დაწესებულებაზე ჩეკის ინკასოთი გადაცემის შესახებ.

5. გადამხდელი ან ბანკის დაწესებულება ზემოაღნიშნული წესების დარღვევისას პასუხს აგებს მიყენებული ზარალისათვის ჩეკში აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

მუხლი 30. საანგარიშსწორებო ჩეკი

1. ჩეკის გამცემს, აგრეთვე მის მფლობელს შეუძლიათ აკრძალონ ჩეკის ნაღდი ფულით განაღდება ჩეკის წინა პირზე დიაგონალური წარწერით „ანგარიშსწორებისათვის” ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმებით.

2. ასეთი ჩეკის თანხა ჩამოიწერება გადამხდელის ანგარიშიდან და შეიტანება ჩეკის წარმდგენის ანგარიშზე.

3. გადახაზულ სიტყვას „ანგარიშსწორებისათვის” არავითარი გავლენა ჩეკის მოქმედებაზე არა აქვს.

4. გადამხდელი ზემოაღნიშნული წესის დარღვევისათვის პასუხს აგებს მიყენებული ზარალის გამო ჩეკში აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

თავი VI
პრეტენზიები ჩეკის გაუნაღდებლობასთან დაკავშირებით

მუხლი 31. ჩეკის გაუნაღდებლობასთან დაკავშირებული პრეტენზიის საფუძვლები

ჩეკის მფლობელს შეუძლია პრეტენზია წარუდგინოს ინდოსანტს, ჩეკის გამცემს ან ჩეკით ვალდებულ სხვა პირებს, თუ დროულად წარდგენილი ჩეკი არ განაღდებულა და განაღდებაზე უარი დადასტურებულია:

ა) ოფიციალური აქტით (პროტესტით);

ბ) გადამხდელის დათარიღებული წარწერით იმ ჩეკზე, რომელშიც მითითებულია ჩეკის წარდგენის თარიღი;

გ) საანგარიშსწორებო დაწესებულების დათარიღებული განცხადებით იმის შესახებ, რომ ჩეკი დროულად იყო წარდგენილი, მაგრამ არ განაღდებულა.

მუხლი 32. პროტესტი ჩეკზე

1. პროტესტი ან სხვა დამოწმება უნდა გაფორმდეს ჩეკის წარდგენის ვადის გასვლამდე.

2. თუ ჩეკი წარდგენილია წარდგენის ვადის ბოლო დღეს, პროტესტი ან სხვა დამოწმება შეიძლება გაფორმდეს ვადის დადგომის მომდევნო სამუშაო დღეს.

მუხლი 33. შეტყობინება ჩეკის გაუნაღდებლობის შესახებ

1. ჩეკის მფლობელი ვალდებულია ჩეკის გაუნაღდებლობის შესახებ შეატყობინოს თავის ინდოსანტსა და ჩეკის გამცემს პროტესტის ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელების დღიდან ოთხი სამუშაო დღის განმავლობაში, ან შენიშვნის „დაბრუნდეს ხარჯების გარეშე" არსებობის შემთხვევაში – ჩეკის წარდგენის მომდევნო დღიდან ოთხი სამუშაო დღის განმავლობაში. ყოველი ინდოსანტი შეტყობინების მიღებისას მოვალეა ორი სამუშაო დღის განმავლობაში აცნობოს ეს თავის ინდოსანტს, მათი დასახელების (გვარის) და მისამართის ჩვენებით, ვისაც ასეთი შეტყობინება უკვე გაეგზავნა. ეს გრძელდება ჩეკის გამცემის შეტყობინებამდე. ზემოაღნიშნული ვადა გამოიანგარიშება შეტყობინების მიღების პირველი დღიდან.

2. ზემოაღნიშნული თანამიმდევრობით ჩეკის გაცემისათვის შეტყობინებისას ამავე ვადაში უნდა ეცნობოს ეს მის თავდებსაც.

3. თუ ინდოსანტს არა აქვს მითითებული თავისი მისამართი ან ჩანაწერი გაურკვეველია, საკმარისია ეცნობოს მის წინა ხელმომწერ ინდოსანტს.

4. შეტყობინება შეიძლება იყოს ნებისმიერი ფორმის, მათ შორის ჩეკის უბრალო დაბრუნების გზითაც. შეტყობინების გამგზავნი ვალდებულია დაამტკიცოს, რომ მან შეტყობინება გაგზავნა დადგენილ ვადაში. ითვლება, რომ ვადა არ არის დარღვეული, თუ შეტყობინება ჩაბარდა დადგენილ ვადაში საფოსტო განყოფილებას.

5. პირი, რომელმაც შეტყობინება დადგენილ ვადაში ვერ გაგზავნა, არ კარგავს თავის უფლებებს. იგი პასუხისმგებელია თავისი დაუდევრობით მიყენებული ზარალისათვის, მაგრამ მხოლოდ ჩეკზე აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

მუხლი 34. შემთხვევა, როდესაც პროტესტის გაფორმება არ არის აუცილებელი

1. ჩეკის გამცემს, ინდოსანტს ან თავდებ პირს, წააწერენ რა ჩეკზე სიტყვას „დაბრუნდეს ხარჯების გარეშე" ან „პროტესტის გარეშე", ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებას და მოაწერენ მას ხელს, შეუძლიათ გაათავისუფლონ ჩეკის მფლობელი პროტესტის გაფორმებისაგან ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი მტკიცებისაგან წამოყენებულ მოთხოვნებზე მისი უფლებების დაცვით.

2. ეს ჩანაწერი არ ათავისუფლებს ჩეკის მფლობელს ჩეკის დაწესებულ ვადაში წარდგენისა და აუცილებელი შეტყობინების გაგზავნის მოვალეობისაგან. ვადების დაუცველობის მტკიცების მოვალეობა ეკისრება იმას, ვინც დაინტერესებულია ისარგებლოს ამ გარემოებებით ჩეკის მფლობელის მიმართ.

3. თუ შენიშვნა ჩეკის გამომწერის ჩაწერილია, იგი მოქმედია ყველა ხელმომწერისათვის, ხოლო თუ იგი შესრულებულია ინდოსანტის ან თავდების მიერ, შენიშვნა სავალდებულოა მხოლოდ ამ უკანასკნელისათვის. თუ ჩეკის გამცემის შენიშვნის მიუხედავად, მფლობელი აფორმებს პროტესტს ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებას, მასვე ეკისრება გაფორმებასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯი. თუ შენიშვნა ჩაწერილია ინდოსანტის ან თავდების მიერ, პროტესტის გაფორმების ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების გაფორმების ყველა ხარჯი ეკისრება ჩეკის ყველა ხელმომწერს.

მუხლი 35. ჩეკის განაღდებისათვის პასუხისმგებლობა

1. ჩეკით ვალდებული ყველა პირი სოლიდარულად აგებს პასუხს ჩეკის მფლობელის წინაშე. მფლობელი უფლებამოსილია წარუდგინოს სარჩელი როგორც ყველა ამ პირს, ასევე ერთ მათგანს, ან რამდენიმეს ერთდროულად, მიუხედავად იმ თანმიმდევრობისა, რომლითაც მათ ვალდებულება იკისრეს.

2. იგივე უფლებით სარგებლობა შეუძლია ჩეკის ხელმომწერ ყველა პირს, რომელმაც ჩეკი გაანაღდა.

3. ჩეკით ვალდებული ერთ-ერთი პირის მიმართ სარჩელი არ წარმოადგენს დაბრკოლებას სხვა პირებისაგან სახდელის გადახდევინებისათვის მაშინაც კი, თუ თვითონ იკისრეს ვალდებულება იმ პირის შემდეგ, რომელსაც სარჩელი უკვე წარედგინა.

მუხლი 36. სარჩელი ჩეკის გამო

ჩეკის მფლობელს სარჩელის წარდგენით შეუძლია მოითხოვოს განაღდება:

ა) ჩეკის გადაუხდელი თანხისა;

ბ) სარგებლისა ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოდენობით ჩეკის გასანაღდებლად წარდგენის დღიდან;

გ) ხარჯებისა, რომლებიც დაკავშირებულია პროტესტთან ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებასთან, ასევე შეტყობინების გაგზავნასთან.

მუხლი 37. რეგრესის უფლება

ჩეკის გადამხდელ პირს უფლება აქვს წინამორბედ ინდოსანტს მოსთხოვოს:

ა) მის მიერ განაღდებული მთელი თანხა;

ბ) სარგებელი ექვსი პროცენტის ოდენობით ჩეკის გასანაღდებლად წარდგენის დღიდან;

გ) მის მიერ გაწეული ხარჯები.

მუხლი 38. ჩეკის გამნაღდებელი პირის უფლებები

1. ჩეკით ვალდებულ ნებისმიერ პირს, რომლის მიმართაც შეიძლება წარდგენილ იქნეს სარჩელი, ჩეკის განაღდების შემდეგ უფლება აქვს მოითხოვოს ჩეკის დაბრუნება პროტესტით ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვან დამოწმებასთან ერთად და ხელწერილი ჩეკის განაღდების შესახებ (ბათილამი).

2. ნებისმიერ ინდოსანტს, ჩეკის განაღდების შემდეგ, უფლება აქვს ამოშალოს როგორც თავისი, ასევე მისი მომდევნო ინდოსანტების ინდოსამენტი.

მუხლი 39. დაბრკოლება ჩეკის წარდგენის ან პროტესტის გაფორმებისას

1. თუ დაუძლეველი დაბრკოლების გამო (რომელიმე სახელმწიფოს კანონი ან სტიქიური უბედურება) შეუძლებელი იყო დადგენილ ვადაში წარდგენილიყო ჩეკი ან გაფორმებულიყო პროტესტი ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება, მაშინ დადგენილი ვადა შეიძლება გაგრძელდეს.

2. ჩეკის მფლობელი ვალდებულია შეატყობინოს თავის ინდოსანტს ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული დაბრკოლების შესახებ და აღნიშნოს იგი ჩეკში ან მის დანართში, მიუთითოს თარიღი და ხელი მოაწეროს. შემდგომი მოქმედება ხორციელდება ამ კანონის 33-ე მუხლით განსაზღვრული წესით.

3. დაუძლეველი ძალის მოქმედების შეწყვეტის შემდეგ ჩეკის მფლობელმა დაუყოვნებლივ უნდა წარადგინოს ჩეკი გასანაღდებლად და თუ საჭირო იქნება გააფორმოს პროტესტი ან განახორციელოს სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება.

4. თუ დაუძლეველი ძალის მოქმედება გრძელდება თოთხმეტ დღეზე მეტ ხანს იმ დღიდან, როცა თვითონ ჩეკის მფლობელმა წარდგენის ვადის გასვლამდე აცნობა თავის ინდოსანტს ამ დაბრკოლების შესახებ, სარჩელი შეიძლება წარდგენილ იქნეს მაშინაც, თუ პროტესტი ან თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება არ იყო გაფორმებული.

5. დაუძლეველ ძალად არ ითვლება გარემოებები, რომლებიც ეხება პირადად ჩეკის მფლობელს ან იმ პირებს, რომლებსაც მან მიანდო ჩეკის წარდგენა ან პროტესტის განცხადება ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმების განხორციელება.

თავი VII
ჩეკის ეგზემპლარების შესახებ

მუხლი 40. ჩეკის ეგზემპლარების სიმრავლე

ნებისმიერი ჩეკი, გარდა ჩეკისა „წარმდგენზე", რომლის გამოწერისა და განაღდების ადგილები სხვადასხვა ქვეყანაში ან სხვადასხვა კონტინენტზე, ანდა ერთსა და იმავე ქვეყანაში, მაგრამ სხვადასხვა კონტინენტზე მდებარეობს, შეიძლება გამოიწეროს რამდენიმე ერთნაირ ეგზემპლარად. ამ ეგზემპლარებზე უნდა დაისვას თანმიმდევრობით ნომერი თითოეული ჩეკის ტექსტში, წინააღმდეგ შემთხვევაში ყოველი ეგზემპლარი დამოუკიდებელ ჩეკად მიიჩნევა.

მუხლი 41. ეგზემპლარის განაღდება, პასუხისმგებლობა

1. ერთი ეგზემპლარის განაღდება ძალას უკარგავს დანარჩენ ეგზემპლარებს მაშინაც, როცა ასეთი დათქმა არ ყოფილა.

2. თუ ინდოსანტმა ეგზემპლარები გადასცა სხვადასხვა პირებს, ისიც და მომდევნო ინდოსანტებიც პასუხს აგებენ მათ მიერ ხელმოწერილი ყველა ეგზემპლარისათვის, რომლებიც არ იყო დაბრუნებული.

თავი VIII
ცვლილებები ჩეკში

მუხლი 42. ცვლილებები ტექსტში

ჩეკის ტექსტში ცვლილებების შეტანის შემთხვევაში ამ ცვლილებების შეტანის შემდეგ ხელმომწერი პირები პასუხს აგებენ შეცვლილი ტექსტის შინაარსის შესაბამისად, ხოლო ის პირები, რომელთაც ხელი მოაწერეს

ცვლილებების შეტანამდე, პასუხს აგებენ პირველადი ტექსტის შინაარსისათვის.

თავი IX
ხანდაზმულობა

მუხლი 43. ხანდაზმულობის ვადა

1. მფლობელის მიერ სარჩელის შეტანის ვადა ინდოსანტების, ჩეკის გამოწერის და ჩეკით ვალდებულ სხვა პირთა მიმართ გასულად ითვლება წარდგენის დღიდან ექვსი თვის შემდეგ.

2. სარჩელი ჩეკით ურთიერთვალდებულ პირთა შორის დაფარულად ითვლება ექვსი თვის შემდეგ იმ დღიდან, როცა ვალდებულმა პირმა გაანაღდა ჩეკი ან მის მიმართ სარჩელის წარდგენის დღიდან.

თავი X
სპეციალური დებულებები

მუხლი 44. ჩეკის წარდგენისა და პროტესტის დღეები

1. ჩეკის გასანაღდებლად წარდგენა და პროტესტი შეიძლება განხორციელდეს სამუშაო დღეს.

2. თუ ჩეკთან დაკავშირებული რომელიმე მოქმედება, კერძოდ, გასანაღდებლად წარდგენა, პროტესტი ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი დამოწმება უნდა შესრულდეს განსაზღვრული ვადის განმავლობაში, რომლის უკანასკნელი დღე კანონით დაწესებული უქმე დღეა, მაშინ აღნიშნული ვადა გაგრძელდება მომდევნო სამუშაო დღემდე. უქმე დღე, რომელიც ხვდება ვადის მიმდინარეობის დროს, ითვლება ვადის ანგარიშში.

მუხლი 45. ვადების გამოთვლა

ამ კანონით გათვალისწინებულ ვადებში არ ჩაითვლება ის დღე, საიდანაც ვადის მიმდინარეობა იწყება.

მუხლი 46. შეღავათიანი დღეები

არავითარი შეღავათიანი (გრაციული) დღეების დაწესება არც კანონმდებლობით და არც სასამართლოს მიერ არ დაიშვება.

თავი XI
დამატებითი წესები

მუხლი 47. უკანონო გამდიდრება

1. ჩეკის გამომწერი, რომლის სარეგრესო ვალდებულება გასანაღდებლად ჩეკის დაგვიანებით წარდგენის ან ხანდაზმულობის გამო შეწყვეტილია, მანამდე რჩება ჩეკის მფლობელის წინაშე ვალდებულად, ვიდრე მისი ზარალით უკანონო სარგებელს იღებს.

2. პრეტენზია ხანდაზმულობის გამო ძალას კარგავს ჩეკის გამოწერიდან ერთ წელიწადში.

მუხლი 48. დაკარგული ჩეკი და პროტესტის აქტი

1. დაკარგული ან განადგურებული ჩეკი გამოცხადების გზით შეიძლება ძალადაკარგულად ცნონ. გამოცხადების ვადა შეადგენს სულ ცოტა ორ თვეს. ამ მოქმედების დაწყების შემდეგ უფლებამოსილ პირს, თუ ჩეკი დროულად არის გასანაღდებლად წარდგენილი, მაგრამ გადამხდელს არ გაუნაღდებია, შეუძლია განაღდება მოსთხოვოს ჩეკის გამომწერს, თუ ის ძალადაკარგულად ცნობამდე იძლევა გარანტიას.

2. დაკარგული ან განადგურებული პროტესტის აქტი შეიძლება შეიცვალოს მოწმობით პროტესტის განცხადების შესახებ, რომელსაც გასცემს დოკუმენტის დამოწმებული ასლის შემნახავი დაწესებულება. მოწმობაში შეტანილი უნდა იყოს პროტესტის შინაარსი.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე – სახელმწიფოს მეთაური ე. შევარდნაძე .
საქართველოს პარლამენტის სპიკერი – ვ. გოგუაძე .
თბილისი,
1995 წლის 19 აპრილი
№721-IIს